

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Алексей Димитров Бендерев
Геологически институт – БАН

Относно: конкурс за академична длъжност „доцент“ по Професионално направление 4.4. Науки за Земята, научна специалност „Физическа география и ландшафтознание“, към Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН, с кандидат гл. ас. д-р Велимира Асенова Стоянова

Настоящото становище е изготовено въз основа на Заповед № 01-264 от 12.11.2021 г. на Директора на Националния институт по геофизика, геодезия и география при БАН, основано на Решение на Научния съвет на НИГГГ (Протокол № 42/12.11.2021 г.) и Решение, взето на 1-во заседание на назначеното Научното жури, проведено на 17.12.2021 г.. То е съобразено с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му в Националния институт по геофизика, геодезия и география, БАН. Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ по Професионално направление 4.4. „Науки за земята“, научна специалност „Физическа география и ландшафтознание“ при НИГГГ при БАН е обявен в ДВ № 86 от 15.10.2021 г., като в редовния срок са постъпили документи само на един кандидат – гл. ас. д-р Велимира Стоянова.

Данни за кандидата

Велимира Асенова Стоянова завършва средното си образование през 2005 г. в гр. Шумен. Веднага след това тя е приета да следва в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, специалност „География“. През 2009 г. получава квалификацията бакалавър по същата специалност. След това тя продължава образоването си като придобива през 2011 г. две магистърски степени – по „География и регионално развитие и управление“ и „Физическа география и ландшафтна екология“. През същата година пчели конкурс за редовна докторантura по специалност „Физическа география и ландшафтознание“ към Национален институт по геофизика, геодезия и география. След завършването на обучение постъпва на работа, първоначално като географ, а в последствие, от 2017 г., като главен асистент към НИГГГ. От завършване на висшето си образование до сега Велимира Стоянова е натрупала съществен опит в научната, научно-приложната и практическата работа в областта на географията и ландшафтната екология, като за това свидетелства представения от нея доказателствен материал за участие в конкурса. Основните ѝ научни интереси са свързани с изследването на тежкометалното замърсяване на води и почви. За целта добре познава и широко използва съвременни софтуери като ArcGIS, QGIS, MAXENT, Piv4d и други. Владее немски, английски и турски езици. Член е Българско географско дружество, Българска картографска асоциация, Съюзът на учените в България.

Анализът на представените от кандидата материали

Кандидатът е представил изискваните документи и материали и документи за участие в конкурса, съгласно приетите изисквания в Правилника за прилагане на ЗАРСБ в НИГГГ, БАН. Те са подгответи коректно.

Направена е оценка на научноизследователската дейност на кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“ по Професионално направление „Науки за земята“, дефинирани съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), както следва:

Показател А - Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"

През 2015 г. кандидатът успешно защитава докторската си дисертация по професионално направление 4.4. Науки за Земята, научна специалност „Физическа география и ландшафтознание“ на тема „Уязвимост на грунтовите води от замърсяване с арсен в заливната тераса на река Огоста между село Мартиново и язовир „Огоста““.

Изисквани точки- 50 Доказани точки от кандидата - 50

Показател В - Хабилитационен труд или научни публикации, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни

По този показател кандидатът е представил 10 статии в съавторство, публикувани вrenomирани и индексирани международни издания. Велимира Стоянова е първи автор на 4 от тях, а в другите има съществен, ясно разграничен личен принос.

Изисквани точки- 100 Доказани точки от кандидата – 123,57

Показател Г - Публикационна дейност

Велимира Стоянова е автор или съавтор на 20 научни публикации в издания, като 5 от тях са в реферирани и индексирани световноизвестни бази данни с научна информация и 15 в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове. От тях кандидатът е самостоятелен автор на 3 публикации и първи автор на 6 статии.

Изисквани точки- 220 Доказани точки от кандидата – 225,34

Показател Д - Цитирания

Трудовете на В. Стоянова са цитирани в международни и национални издания. Кандидатът е представил доказателства за открыти от него цитирания на 11 негови публикации 16 пъти. Извън посочените от кандидата, допълнително са установени още 4 нейни цитата - 1 в научно издание, реферирano и индексирано в световноизвестни бази данни, а 3 в нереферирани списания с научно рецензиране.

Изисквани точки- 60 Доказани точки от кандидата - 65

Показател Е -Научноизследователска и образователна дейност

Велимира Стоянова досега не е взимала участие в образователна дейност, но има изключително богата научно-изследователска дейност. Съгласно представената автобиография тя е участвала в изпълнението на редица международни и национални проекти, като е била и ръководител на два проекта, финансиирани по програми за подпомагане на млади учени и докторанти. Не е представено нейното активно участие като водещ специалист в редица проекти.

Изисквани точки- 30 Доказани точки от кандидата - 40

Сумарният брой доказани от кандидата точки са **503,91**, което надвишава изисквания минимален брой от **460** точки за академична длъжност „доцент“ посочени в Правилника за прилагане на ЗРАСБ в Република България в НИГГГ. Независимо от това, считам, че реалният брой точки е значително по-висок - предвид установените допълнителни цитирания и участието на Велимира Стоянова в международен и национални проекти, които, предполагам, че поради скромност не е включила в определяне броя на точките.

Приноси

Велимира Стоянова е формулирала своите приноси в две основни групи:

Към първата, тя отнася резултатите от свои изследвания, свързани с прилагането на иновативни методики и подходи за получаване на нови или потвърждаване и детайлизиране на съществуващи данни и факти свързани с ландшафтната екология и геоморфологията на конкретни райони в България. Част от тях се отнасят за изясняване замърсяването на почви с тежки метали и металоиди в различни райони на страната. Направени са регионални оценки на степента на замърсяване и влиянието на различни, главно геоморфологични фактори за степента на проява на такива процеси. В съавторство е разработен новаторски подход за оценка на опасността от постъпване на тежки метали и металоиди при наводнения, който е използван в крайдунавските низини. Велимира Атанасова участва и в колектив, занимаващ се с пилотно прилагане магнитометрични методи, като косвен метод за установяване замърсяването на почвите. Един от най-изследваните райони от нея е терасата на р. Огоста, който е бил обект и на дисертационния труд, и в който продължи да работи след защитата си. Тя продължава изследванията си свързани с особеностите на миграцията на арсена в подземните води. Към същата група приноси се отнася и проследяване промените в земното покритие и земеползването в долините на р. Огоста и р. Лом в контекста на разпространението на тежки метали и металоиди в почвите на речната заливна тераса, причинено от земеделската дейност.

Втората група приноси се определят като приложни и те включват изграждането на система за мониторинг на подземните води в заливната тераса на р. Огоста позволяваща оценка на актуалното състояние на замърсяването на алувиалния водоносен хоризонт, изучаването на факторите и закономерностите в пространственото му разпределение и извършване на прогнози. Създадена е база данни и цифрови карти за Крайдунавските низини за съдържанията на тежки метали и металоиди за речните наноси и почви. Тези резултати могат да се използват от подразделения на МОСВ и местни органи за управление.

Лични впечатление

Познавам Велимира Стоянова от 2014 г., като имах възможност да работя с нея в един колектив по изпълнение на Проект финансиран от Bulgarian-Swiss Research Programme „Arsenic contamination of Ogosta river: Linking biogeochemical processes in floodplain soils with river system dynamics“ (ASCOR), а в последствие и други съвместни проекти на Геологическия институт и Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН. Добре съм запознат и с нейната дисертация. Имах възможност да наблюдавам нейното израстване от млад учен, до водещ експерт в нейната област и да получа обективна представа за нейните лични и професионални качества. Впечатлен съм от нейната скромност, работоспособност, способността ѝ да навлиза и решава сложни научни проблеми. Убедих се в прецизността и задълбочеността, както при полевата работа, така и

при обработка на резултатите. Тя е изключително коректна в работата си и във взаимоотношенията си с колеги и много добре работи в колектив.

Като критични бележки бих посочил, факта, че не е включила при подготовката на документите си за конкурса участието в международни и национални проекти, в които има, съществен принос за успешното им завършване. Това само би затвърдило положителното впечатление от нейната научноизследователска дейност.

Заключение

Научната и научно-приложната дейност на гл. ас. Велимира Стоянова надхвърля препоръчителните критерии посочени в Правилника за прилагане „Закона за развитие на академичния състав в Република България“ в НИГТГГ относно заемане на академичната длъжност „доцент“. Посочените приноси са коректни и обосновани. *Във връзка с това предлагам на почитаемото Научно жури главен асистент д-р Велимира Асенова Стоянова да бъде избрана за „доцент“ по Професионално направление 4.4 „Науки за Земята“, научна специалност „Физическа география и ландшафтознание“, към Национален институт по геофизика, геодезия и география – БАН.*

17 януари 2022 г.,
София

Представил:
(проф. д-р Алексей Бендерев)